

СТЕНОГРАФСКЕ БЕЛЕШКЕ

СЕНАТА

КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

ГОДИНА 3

БЕОГРАД, 1934 ГОДИНЕ

КЊИГА III

XXIV РЕДОВНИ САСТАНАК

СЕНАТА КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

ДРЖАН 2 ЈУЛА 1934 ГОДИНЕ У БЕОГРАДУ

ПРЕТСЕДАВАО:

Претседник

Др. ЉУБОМИР ТОМАШИЋ

Секретар

АСИМ АЛИБЕГОВИЋ

Присутн су г. г. Министри: Министар правде Божидар Максимовић, Министар социјалне политике и народног здравља др. Фран Новак

ПОЧЕТАК У 17,30 ЧАСОВА.

САДРЖАЈ:

1. — Читање и усвојење записника XXIII редовног састанка;

2. — Саопштење о упућењу Сенату на решавање од стране Народне скупштине предлога Закона: о изменама и допунама у Закону о уређењу редовних судова од 18 јануара 1929 год.; о споразуму о регулисању узајамних рекламација, закљученом и потписаном у Београду 28 новембра 1933 год. између Краљевине Југославије и Републике Турске; о међународној конвенцији о оснивању међународног уреда за хемију, са Правилником за међународни уред за хемију, закљученој 29 октобра 1927 године у Паризу; о споразуму закљученом и потписаном у Букурешту 4 јуна 1927 г. између Краљевине Југославије и Краљевине Румуније, који се односи на тремеђу, која је одређена Протоколом односећи се на границу у Банату, закљученом између Краљевине Југославије и Краљевине Румуније 24 новембра 1923 године, о уговору о пријатељству, о ненападању, о судском расправљању, о арбитражи и о концилијацији, закљученом и потписаном у Београду 27 новембра 1933 год. између Краљевине Југославије и Републике Турске.

3. — Саопштење захтева г. Министра правде о издавању суду сенатора г. др. Врбанића Милана;

4. — Молбе г.г. сенатора за боловање и отсуство;

5. — Молбе, жалбе и резолуције;

6. — Дневни ред: 1) Претрес извештаја Одбора о предлогу Закона о судском ванпарничном поступку; 2) Претрес извештаја Одбора о предлогу Уводног закона за Закон о судском ванпарничном поступку. Оба ова законска предлога примљена су у начелу, појединошћима и коначно.

Говорници: Известилац др. Владимир Равнихар, Министар правде Божидар Максимовић, известилац Јован Алтипармаковић.

Претседник др. Љубомир Томашић: Господо сенатори, отварам XXIV редовни састанак Сената Краљевине Југославије и молим г. секретара да прочита записник задњег нашег састанка.

Секретар Асим Алибеговић чита записник XXIII редовног састанка.

Претседник др. Љубомир Томашић: Има ли, господо сенатори, каквог приговора овом и овако састављеном записнику? (Нема). Према томе, записник се оверовљује. Изволите чути извештаје о законским предлозима који су вам упућени од стране Народне скупштине на рад.

Секретар Асим Алибеговић саопштава: Г. Претседник Народне скупштине доставља Сенату на рад саобразно чл. 64 Устава законске предлоге,

које је Народна скупштина усвојила и то: о изменама у Закону о уређењу редовних судова од 18 јануара 1929 год.; о споразуму о регулисању узајамних рекламација, закљученом и потписаном у Београду 28 новембра 1933 год. између Краљевине Југославије и Републике Турске; о међународној конвенцији о оснивању међународног уреда за хемију, са Правилником за међународни уред за хемију, закљученој 29 октобра 1927 године. у Паризу; о споразуму закљученом и потписаном у Букурешту 4 јуна 1927 године између Краљевине Југославије и Краљевине Румуније, који се односи на тремеђу, која је одређена Протоколом односећи се на границу у Банату, закљученом између Краљевине Југославије и Краљевине Румуније 24 новембра 1923 године; уговору и пријатељству, о ненападању, о судском расправљању, о арбитражи и о концилијацији, закљученом и потписаном у Београду 27 новембра 1933 године, између Краљевине Југославије и Републике Турске.

Претседник др. Љубомир Томашић: Одбор за ове законске предлоге изабраћемо на данашњој седници. Изволите чути захтев г. Министра правде за издавање сенатора суду.

Секретар Асим Алибеговић саопштава: Господин Министар правде тражи да се изда суду сенатор г. др. Милан Врбанић због дела престапа увреде јавног службеника по § 302 одељак 1 Крив. законика.

Претседник др. Љубомир Томашић: Овај захтев Господина Министра правде упутиће се надлежном Имунитетском одбору на извештај.

Изволите саслушати, господа сенатори, молбе сенатора за боловање и отсуства.

Секретар Асим Алибеговић саопштава: Сенатор г. др. Анте Павелић моли Сенат да му изволи одобрити 14 дана отсуства ради лечења.

Претседник др. Љубомир Томашић: Одобрава ли Сенат овај одмор? (Одобрава.) Господо сенатори, изволите саслушати даље.

Секретар Асим Алибеговић саопштава: Сенатор г. Тома Јалжабетић моли Сенат да му изволи одобрити 7 дана отсуства.

Претседник др. Љубомир Томашић: Одобрава ли Сенат тражено отсуство? (Одобрава.) Према томе објављујем да је Сенат одобрио г. др. Павелићу тражено боловање од 14 дана и г. Јалжабетићу отсуство од 7 дана.

Изволите саслушати, господа сенатори, молбе, жалбе и резолуције из народа.

Секретар Асим Алибеговић чита: Молбе, жалбе и резолуције: Мане Батинића из Лужана; Фране Штамбука из Београда; Петра Ровишњака из Преграде; Катарине Смољан из Осека; Југословенске уније за заштиту деце у Београду; Југословенског учитељског удружења из Сарајева.

Претседник др. Љубомир Томашић: Све саопштене молбе, жалбе и резолуције упутиће се надлежном одбору за молбе и жалбе на решавање.

Господо сенатори, пре него што пређемо на дневни ред — како сам већ казао — изабраћемо одборе за ове законске предлоге који су данас стигли Сенату.

За први законски предлог о изменама и допунама у Закону о уређењу редовних судова од 18 јануара 1929 године предана ми је само једна кандидатска листа, која одговара свим законским условима. На тој листи су следећа господа сена-

тори као чланови: Димитрије Илиџановић, Иво Мајстровић, Јосип Немец, Крста Радовановић, Јосип др. Шиловић, Милан Симоновић, др. Желимир Мажуранић, Јован Нешиковић, Милан Марјановић, Јован Алтипармаковић, Владимир Равнихар, а као заменици следећа господа сенатори: Динко Тринајстић, Марко Радуловић, Милован Џаковић, Урош Десница, Мићо Мићић, Георг Грасл, Густав Грегорин, Гаврило Церовић, др. Ђура Котур, др. Станко Шверљуга и Људевит Гај.

Прима ли Сенат ову и овако прочитану листу? (Прима.) Према томе оглашујем да су господа сенатори, сада прочитани, изабрани у Одбор за проучавање законског предлога о изменама и допунама у Закону о уређењу редовних судова од 18 јануара 1928 године. Молим господо сенаторе да се после седнице састану, конституишу, и то јаве Претседништву, те да свој посао заврше до среде увече.

За ове даље четири конвенције стигла ми је једна заједничка листа, која такође одговара свима законским условима. Према тој листи за чланове се предлажу следећа господа сенатори: Богдан Гавриловић, Јован Баљанин, Милан Поповић; др. Јосип Шиловић, Милоје Јовановић, Валентин Рожић, Крста Радовановић; др. Желимир Мажуранић, Осман Виловић, Милан Врбанић, др. Отон Франгеш, а као заменици: Светозар Томић, Динко Тринајстић, Петар Теслић, Иван Хрибар, др. Јанко Рајар; Милован Џаковић, Димитрије Илиџановић, Милан Марјановић, Стеван Михалчић, др. Станко Шверљуга и Џафер Сулејмановић.

Прима ли Сенат овако састављену листу? (Прима.) Према томе оглашујем да су сада прочитана господа сенатори изабрани у одбор за проучавање следећих конвенција: 1) о споразуму о регулисању узајамних рекламација, закљученом и потписаном у Београду 28 новембра 1933 године између Краљевине Југославије и Републике Турске; 2) о међународној конвенцији о оснивању међународног уреда за хемију, са Правилником за међународни уред за хемију, закљученој 29 октобра 1927 године у Паризу; 3) о споразуму закљученом и потписаном у Букурешту 4 јуна 1927 г. између Краљевине Југославије и Краљевине Румуније, који се односи на тремеђу, која је одређена протоколом односећи се на границу у Банату, закљученом између Краљевине Југославије и Краљевине Румуније 24 новембра 1923 године; 4) о уговору о пријатељству, о ненападању, и судском расправљању, о арбитражи и о концилијацији, закљученом и потписаном у Београду 27 новембра 1933 године између Краљевине Југославије и Републике Турске.

Позивам господо изабране чланове овог Одбора да се после седнице конституишу, да то јаве Претседништву и да свој посао обаве и поднесу извештај до среде увече.

Господо сенатори, сада прелазимо на дневни ред. Прва тачка дневног реда је претрес извештаја Одбора о предлогу Закона о судском ванпарничном поступку. Молим господина известиоца др. Равнихара да изволи дати извештај.

Др. Владимир Равнихар: Господо сенатори, као известиоцу част ми је поднети Сенату овај извештај и предлог Одбора за проучавање предлога Закона о судском ванпарничном поступку:

СЕНАТУ КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ
Београд

Нарочити Одбор Сената за проучавање предлога Закона о судском ванпарничном поступку на својим седницама држаним 26, 28, 29 и 30 о. м., свестрано је проучио упућени му законски предлог и нашао, да овај предлог треба изменити у следећим параграфима, и то: у § 2 тач. 7 место »§ 9« да се стави: »§ 10«; да се у § 36 у тач. 5 став 1 на крају избаци »тачка и запета« и стави »тачка«; да се у првом ставу § 55 трећи ред на место »§« стави »§§«; у § 67 први став тач. 4 у првом реду избаци реч »финансијска«; у § 75 у првом ставу други ред избаци реч »номиналној«; § 77 у првом ставу у трећем реду избаци реч »судском«; § 78 први став четврти ред избацити речи »порез и друге«; § 79 у трећем ставу други ред и у свим осталим параграфима овога Закона заменити реч »обичну« са речју »прометну«; § 160 пред прву односно другу алинеју ставити цифру (1) односно (2); тачке прва и друга друге алинеје овога параграфа бришу се, а тачка 3 и 4 постају 1 и 2; § 303 седми став други ред наместо штампањем учињене грешке »воде« исправити и ставити »воље«.

Одбор је нашао, да ради боље јасноће овога Закона треба напред поменуте измене учинити у предлогу упућеном Сенату од стране Народне скупштине и моли Сенат, да се и он са овим изволи сагласити, те према томе по усвојењу овога предлога и измена учињених у Одбору, законски предлог врати Народној скупштини на даљи поступак у смислу члана 64 Устава.

Сенатор г. др. Желимир Мажуранић гласао је у начелу против овог законског предлога.

Одбор је за свога известиоца одредио г. др. Владимира Равнихара, сенатора.

Претседник Одбора,
Дим. Илићановић, с. р.

За секретара,
Јов. Нешковић, с. р.

Чланови:

Јов. Алтипармаковић, с. р.

Др. Б. Равнихар, с. р.

М. Симоновић, с. р.

Др. И. Мајстровић, с. р.

К. Радовановић, с. р.

Др. Ж. Мажуранић, с. р.

Др. Г. Грасл, с. р.

Др. Ђ. Котур, с. р.

Др. Ј. Шиловић, с. р.

Господо сенатори! Прва одлика предлога Закона о судском ванпарничном поступку састоји у самом чину доношења овога законског предлога уз залатак изједначања закона у нашој јединственој држави Краљевини Југославији. Изједначање закона је једно од најважнијих средстава да се учврсти наше политичко уједињење на подлози духовног и културног уједињења народа. Оно је способно да у великој мери уклони разлике и неједнакости које је повестница у прошлости кроз векове стварала међу појединим деловима нашега народа. Изједначање закона ствара услов за јединствени првни осећај, за јединствени правни живот у народу; оно не само да уклања постојеће

разлике у том погледу, него у издашној мери ради на зближењу у разноликим културним и господарским приликама појединих делова нашега народа. Шест или седам правних подручја, које смо затекли на дан уједињења, а која се полагано и постепено ликвидирају, у многојем задржавало је развитак наше културне хомогености, а чинило и многе господарске неприлике. Осећање неједнакости спречавало је међусобне господарске везе, трговачке послове, који нису били подједнако обезбеђени у свима деловима наше државе. Изгледало је, као да је наша држава подељена на шест или седам међудржавних граница са свима потешкоћама и неприликама, које једна таква граница претставља за грађане на једној и на другој страни.

Данас са задовољством можемо да констатујемо, да су ове границе на подручју правног живота нашег народа већ пале. Благодарени смишљено и систематски вођеном раду на унификацији законодавства нашег Министарства правде, бележимо читав низ закона потпуно удоваљавајућих овој сврси. Менички закон, Закон о чековима, Закон о стечају, Кривични закон, Закон о кривичном поступку, Закон о грађанском парничном поступку, Закон о извршењу и обезбеђењу и други друкчају доказ, да је зграда нашег права саграђена на солидном темељу и по напред утврђеном плану. Тај велики и крупни посао заслужује хвалу и признање тим више, јер је наш народ поред свих потешкоћа законодавства у нашим приликама тиме добио и најнапредније и најмодерније законе. Можемо да утврдимо, да су сви до данас донесени закони органски израсли из правног живота нашега народа, чему је најбољи доказ чињеница што их народ примењује не само без потреса и трзавица, него и то што их је примно са великим задовољством. Они су донели само добре и корисне резултате.

У виду су још заједнички трговачки закон и јединствени грађански законик као унификација материјалног права; овај последњи је најтежа и најосетљивија залаћа законодавства. Тиме ће бити у главном завршено дело уједињења целокупног нашег права, које дело, чим буде завршено, с правом ће заслужити епитетом епохално.

У низу закона предлог закона о судском ванпарничном поступку претставља један логичан закључак као план Закону о грађанском парничном поступку. И по облику и по садржају и по систематском распореду и по исцрпном обрађивању материје можемо рећи, да је законски предлог — а то је друга његова одлика — усавршен тако да се можемо њиме поносити. Треба одати највеће признање Господину Министру правде па и његовим сарадницима, међу којима ми допустите да особито истакнем универзитетског професора г. Др. Ајзнера.

Нека ми буде дозвољено пре него уђем у меритум ствари, да не изгубим из вида једну чињеницу, наиме да је предлог опремљен са исцрпним образложењем, са мотивима који руководе пројектанта, а након примања закона и законодавца код доношења закона. Пожељно би било, да би се ова пракса ustalila, па да ни један закон не би био поднесен без мотивираног образложења. Не само да је тиме у многојем олакшано дело законодавцу, него ће оваково образложење бити документ

о правој вољи и намери законодавца а за случај спорних тумачења докуменат аутентичне интерпретације законодавчеве воље.

Пројекат закона о ванпарничном поступку израђен је на подлози права, које у главном већ постоји на највећем делу наше државне територије, па се тако донекле чува правни континуитет који је за уређење једног новог закона од велике практичне важности. Аустријски патент о судском поступку у ванпарничним стварима од 9 августа 1854 године, важи још данас на подручјима Апелационих судова у Љубљани, Сплиту и Загребу. Реципиран је и за подручје Врховног суда у Сарајеву и са неколико измена преузет у Правилима о поступању у неспорним делима од 23 децембра 1872 године, која данас важе на подручју Касационог суда у Београду. Ако изузмемо подручје Великог суда у Подгорици, где данас не постоје прописи о ванпарничном поступку, преостаје једино подручје Апелационог суда у Новом Саду, где постоји у овој материји законодавство посве различито од напред наведенога.

Иако су се ови закони у својој дугогодишњој практичној примени показали у суштини као добри, ипак у развитку правног живота, као закони старијег датума, нису посве кадри да задовоље савремене потребе. Па и у самој Аустрији осетила се потреба за изменом и допуном, што се учинило с једне стране царском наредбом од 28 јула 1916 године, која наредба важи и на подручју Апелационих судова у Љублањи и Сплиту; с друге стране новелом од 21 децембра 1923 године. Треба истакнути, да је за време доношења Патента важио још стари аустријски Цивилни процес, који је био тек касније, године 1896, измењен са новим Цивилно-правним редом — наш Грађански парнични поступак — те допуњен са Јурисдиксијском нормом која је у првом реду решавала питање надлежности судова у парничном и у ванпарничном поступку. Најзад, уз потребу доношења новог закона, требало је имати на уму специфичне прилике у самој нашој земљи.

Пројекат закона, премда је искористио и искуства француског, немачког, швајцарског и чешког законодавства, ипак не претставља копију једног или другог страног закона, него је посве изворно и самостално дело са концентрацијом свију одредаба које регулишу ванпарничну материју. Дотични прописи у пројекту су усклађени, уједначени, саображени стању осталог законодавства, допуњени према савременим потребама и сређени тако, да сви ти прописи, сакупљени у оквир једног закона, чине једну систематску, органску целину.

Већ ако прегледамо наслове појединих од девет делова закона како гласе: општа наређења, о расправи заоставштине, поступак у пословима старатељства (штитништва, скрбништва и помоћништва), усвојење (адопција) и позакоњење, добровољна процена и продаја, проглашење несталог за умрлог и доказивање смрти, судски поништај исправа (амортизација), остали случајеви ванпарничног поступка, тј. наредбе о нези, васпитању и издржавању малолетне деце, одређивање мираза и опреме, уређење одношаја међу савласницима, раскидање (развргнуће) заједнице, уређење (обнављање или исправљање) међа (граница), онда последњи девети део о судским сведоштвама (потврдама, уверењима), судским уверавањима и о

састављању исправа код суда на пр. изјављивање последње воље пред судом — већ ако прегледамо само наслове тих делова закона, кажем, видимо како дубоко засиже закон у културно и социјално-правне прилике нашег народа и од колике је вредности, ако можемо о таквом пројекту закона казати, да је не само добар, него да ће бити на част нашем законодавству, те да се можемо с њиме поносити пред сваким међународним форумом.

Држим, да ће ме високи Сенат ослободити дужности да образложим појединости предложеног пројекта, па било то и сама начела на којима је израђен, а која начела садржавају све тековине модерне правне знаности, пошто би било тешко да изоставим ма и једну од битних ствари, па би се рекло да је законски предлог већ у расправи у појединостима.

Дужност ми је да у кратко образложим само разлоге, који су руководили одбор да се је, у пркос већ истакнутим одликама законског пројекта, ипак одлучио предложити високом Сенату да се Закон врати Народној скупштини. Осим штампарских грешака, које би се могле исправити на брзу руку, одбор је сматрао потребним да се у стилистичком погледу праве некоје исправке, које у суштини нису битне, али ипак су у стању да даду већу јасноћу и прецизност, а донекле показују неку доследност у читавом пројекту Закона или чувају чист смисао закона.

У § 67, четврта алинеја, брише се као непотребна реч »финансијска«.

У § 75, први став, изоставља се реч »номиналној«, а у § 77, први став, реч »судско«.

У § 78, први став, испадају речи »порез и друге«, пошто је одбор био мишљења, да се по прописима по којима се одмерава порез од непокретнина не утврђује сама вредност непокретнине.

У § 79 замењује се реч »обичну вредност« са речју »прометну вредност«, доследно другом ставу §-а 59, где је Народна скупштина сматрала да као базу за вредност треба узети прометну, а не стварну, обичну вредност. Премда се појмови обична, стварна и прометна вредност у највише случајева покривају, ипак је у пракси могућна разлика. Сходно томе нека се доследно одржи критериј прометне вредности, а не да се у једном случају допусти стварна, обична вредност, а у другом прометна вредност.

На око битнија измена извршена је у § 160 Одбор је у својој већини одлучио да алинеју 1 и 2 треба напросто брисати. Без штете за сврху, коју намерава постићи тај §, може се ова одлука препоручити. Како из досадањег састава § 160 произлази, правило је да се новац малолетника улаже у Држ. хипотекарну банку према прописима § 40 Закона о Државној хипотекарној банци. Само изузетно може се новац улагати и у друге заводе, којима је законом призната пупиларна сигурност, а то је опет ограничено са речима »у колико је то законом допуштено«. Тим последњим речима закон одузима оно, што даје у претходним речима, тако да по самом тексту закона није предвиђена могућност улагања новца у друге новчане заводе. С обзиром на у првом ставу изречено правило и с обзиром на даљње ограничење са прописом: »уколико је то законом допуштено« постаје цела прва алинеја сувишна и претставља само је-

дан плеоназам. Према томе одлука одбора да се та алинеја брише, нипошто не значи израз неповерења у заводе, којима је законом призната пупиларна сигурност. Напротив треба утврдити да има завода, нарочито градских и бановинских штедионица, за чију сигурност јамчи град односно бановина са својом пореском снагом, које су и у тешким приликама очувале законом признату им пупиларну сигурност. Иако су у некојим од тих завода улози делимично замрзнути, то је само привремено док не изађе уредба са прописима како ће се руководити тим улозима, а улози који су били поверени заводима по истеку 1932 године ипак морају да су сваки час на располагању улагачима. Најзад била би суду ипак дата могућност, да према слободној оцени, само изузетно, дозволи да се новац малолетника повери и другим заводима, а то само онима који дају пуну гаранцију да је у њима новац сигуран и улог у свако време ликвидан. Надајмо се, да ће ускоро доћи време кад у том погледу нећемо правити разлике између Државне хипотекарне банке и осталих пупиларно сигурних новчаних завода.

Ове измене одбор је сматрао да треба препоручити. Како те измене нису битне, те су у пуној мери очувале ratio legis, то сматрамо да ће их и Народна скупштина усвојити те тако припомоћи да закон, који, како је образложено, савршено удовољава свим савременим потребама нашега народа, што пре ступи у живот и добије обавезну снагу (Одобравање).

Претседник др. Љубомир Томашић: Отварам начелни претрес. Има реч г. Министар правде.

Министар правде Божидар Максимовић: Господо, господин извештач не само да је олакшао моју ситуацију, него својим опширним и ласкавим приказом овог законског предлога, одузео је тако рећи могућност и потребу мени као подносиоцу и ресорном Министру да готово и једну реч даље рекнем о овој самој ствари.

Ма да је закључак одборски, са којим сам се и ја, као подносилац предлога, сагласио, да због § 160 у законском предлогу и због неколиких још незнатних, више техничких, измена треба овај законски предлог поново да се врати Народној скупштини, ипак је, како сте видели из излагања г. извештача Равнићара, одборско мишљење о самом овом законском предлогу било врло повољно и оно је потпуно у сагласности и са текстом како га је усвојила Народна скупштина и са системом и начином обраде ове законске материје.

Она је, како сте чули и из излагања г. извештача, употпуњена и обухватила је све ванпарничне ствари први пут сада, јер ни у аустријском Патенту ни у одредбама које у том погледу важе на територији Апелационог суда новосадског ни у Правилима за неспорна дела, која су важила на територији београдског Касационог суда, није била у потпуности та материја сакупљена на једном месту и није целокупна материја, која треба да има чисто ванпарнични карактер, била до сада третирана као ванпарнична.

Овај законски предлог сакупља, дакле, не само оне прописе ванпарничног поступка, који су били можда разбацани и распарчани на неколико закона и на неколико покрајина, у један закон и у једну целину, него он уноси и одредбе које добијају карактер ванпарничних прописа у извесним

пословима у којима то досада није било.

Одбор је у свом стручном и детаљном испитивању материје овога законског пројекта констатовао баш код тих ствари, да оне претстављају добре и корисне реформе и неопходно потребне и да су оне регулисане у овом закону на начин који ће задовољити и потребу коју намеће искуство у тим пословима.

Било је са извесне стране приговора, као да закон ипак није обухватио све што треба да буде у ванпарничном поступку с обзиром на праксу, која у том погледу влада на територији београдског Касационог суда. Али у ствари то је била материја, то су били прописи, који у ванпарнични поступак, боље у његове генералне одредбе строго општег карактера, не треба да уђу и који би могли да буду садржани само као један прелазни режим. Код Уводног закона за овај законски предлог који ће мало после доћи на ред, ја ћу указати са две три речи на то, како смо ту ствар расправили и по узајамној сагласности у Одбору редиговали. А сада да се задржим само на тој констатацији коју сам већ учинио и с којом желим да завршим ово кратко излагање, да је законски предлог о ванпарничном поступку, обухватајући сву материју ванпарничног поступања и регулишући је на начин који одговара и нашим потребама и правном континуитету, у колико је то било могућно, и по мишљењу самих пројектаната и по мишљењу скупштинског Одбора, који је ову ствар опширно и детаљно распрасио, и по мишљењу сенатског Одбора, кадар да задовољи све те потребе на најпогоднији начин. Због тога ја и са своје стране молим Сенат, да овај законски предлог изволи усвојити. (Одобравање).

Претседник др. Љубомир Томашић: Пошто се нико други није јавио за реч, објављујем да је начелни претрес закључен. Прелазимо на гласање о законском предлогу у начелу. Гласаће се поименично »за« и »против«. Молим г. секретара да изврши прозивку.

Секретар Асим Алибеговић прозива г. г. сенаторе који су гласали овако:

Алибеговић Асим — за
 Алкалај др. Исак — за
 Алтипармаковић Јован — за
 Анић Лазар — за
 Арнаутовић Шериф — за
 Бањанин Јово — за
 Богојевић Васа — отсутан
 Видаковић Антун — отсутан
 Видаковић Љубомир — отсутан
 Виловић Осман — отсутан
 Врбанић др. Милан — отсутан
 Вујић Павле — отсутан
 Гавриловић др. Богдан — за
 Гај Људевит — за
 Глушац др. Васо — за
 Грасл др. Георг — за
 Грегорин др. Густав — за
 Десница др. Урош — за
 Добринић Петар — отсутан
 Драговић Милутин — отсутан
 Ђирлић Петар — отсутан
 Живановић Јеремија — за
 Зец др. Петар — за
 Иванишевић Дон Фран — за
 Ивановић Драгољуб — за

Ивковић др. Момчило — отсутан
 Идицановић Димитрије — отсутан
 Јалжабетин Томо — отсутан
 Јанковић Стјепан — отсутан
 Јовановић Ж. Милоје — за
 Карамехмедовић др. Хамдија — отсутан
 Ковачевић Томо — за
 Костић Петар — отсутан
 Котур др. Бура — за
 Круљ др. Урош — за
 Кукуљевић-Сакцински Фран — отсутан
 Љубибратић др. Саво — за
 Мажуранић др. Желимир — отсутан
 Мајстровић др. Иван — за
 Марјановић Милан — за
 Махмутбеговић Сефедин — отсутан
 Мићић др. Мића — за
 Михаљчић Стеван — за
 Муфтић Салем — отсутан
 Немец др. Јосип — за
 Нешиковић Јован — за
 Новак др. Фран — за
 Обрадовић Пајо — отсутан
 Павелић др. Анте — отсутан
 Петровић Добросав — отсутан
 Плој др. Мирослав — за
 Поповић Дака — за
 Поповић Матија — отсутан
 Поповић Милан — отсутан
 Равнихар др. Владимир — за
 Радовановић Крста — за
 Радуловић Марко — отсутан
 Рајар др. Јанко — отсутан
 Рожић др. Валентин — отсутан
 Самуровић Јанко — за
 Симоновић Милан — отсутан
 Смиљанић Крста — за
 Станковић Јован — отсутан
 Станковић др. Раденко — отсутан
 Сулејмановић др. Цафер — за
 Теслић Петар — отсутан
 Тимотијевић Коста — отсутан
 Томић Светозар — отсутан
 Тринајстић др. Динко — за
 Убавић Павле — отсутан
 Улмацки др. Саво — отсутан
 Франгеш др. Отон — отсутан
 Хаци-Бошковић Трајко — за
 Хаци-Ристић Спира — отсутан
 Хрибар Иван — за
 Цветковић Јордан — за
 Церовић Гаврило — за
 Јаковић Милован — отсутан
 Шверлуга др. Станко — отсутан
 Шиловић др. Јосип — за
 Шола Атанасије — отсутан
 Шуперина др. Бењамин — отсутан

Претседник др. Љубомир Томашић: Изволите чути резултат гласања. Гласао је свега 41 сенатор и то сви »за«. Према томе оглашујем да је овај законски предлог у начелу прихваћен. Прелазимо на прегрес у појединостима. Молим г. известивоца да неволи прочитати наслов и § 1 Закона.

Известилац др. Владимир Равнихар прочита наслов и § 1.

Претседник др. Љубомир Томашић: Господа која примају наслов и § 1 законског предлога према одборском предлогу, нека изволе седети, а која

не примају, нека изволе устати. (Сви седе). Објављујем да су наслов законског предлога и § 1 примљени једногласно.

За овим је Сенат, гласајући седењем и устајањем о сваком поједином параграфу предлога Закона о судском ванпарничном поступку, у смислу одредбе чл. 53 Закона о пословном реду у Сенату, примио без дискусије једногласно све параграфе овог законског предлога, и то од § 2 до закључно Ж 158, по одборском предлогу и извештају.

Претседник др. Љубомир Томашић: Молим г. известивоца да прочита § 159.

Известилац др. Владимир Равнихар: чита § 159.

Претседник др. Љубомир Томашић: Има реч г. Министар правде.

Министар правде Божидар Максимовић: Господо сенатори, у вези са оним што ћу Вам предложити код § 160, молим Вас да примите да се из става 2 § 159 у првом реду избаци реч „начину“; да се место речи „улагања“ стави реч: „улагању“ и да се из друге реченице овога става испусте речи: „на начин одобрен од суда“.

Претседник др. Љубомир Томашић: Има реч г. известивоца да се изјасни о овом предлогу.

Известилац др. Владимир Равнихар: Примам предложене измене у § 159.

Претседник др. Љубомир Томашић: Прима ли Сенат прочитани § 159 са изменама предложеним од стране г. Министра правде? (Прима.) — Објављујем да је Сенат примио § 159 по одборском предлогу и изменам предложеним од стране господина Министра правде.

Молим г. известивоца да прочита § 100.

Известилац др. Владимир Равнихар чита § 160.

Претседник др. Љубомир Томашић: Дајем два минута одмора.

(После одмора)

Претседник др. Љубомир Томашић: Седница се наставља. На § 160 јавио се за реч г. Министар правде.

Министар правде Божидар Максимовић: Господо, како сте чули из речи у начелној дебати г. известивоца, у § 160 Одбор је предложио, да се избришу у другом одељку два става, и г. известивоца вам је изложио разлоге, зашто је Одбор такав предлог учинио.

Код ове измене ја сам сматрао за потребно, да кажем неколико речи, како је доње дошло и како се развијала око тога дискусија у Одбору Сената, који је овај предлог законски претресао.

Параграф 160 говори о томе, где треба да буде улаган новац из пупилне масе и каже се да се по правилу тај новац улаже у Државну хипотекарну банку, а изузетно да то може бити, како је у предлогу, у оној редакцији како је дошла из Народне скупштине предложена, и још на четири начина. Прво улагањем у сирочадске благајне, градске и бановинске штедионице, ако имају пупилну сигурност, а у границама оним, у колико их закони одређују. Друго давањем у зајам уз осигурање и интабулацију приватних лица. Треће куповањем непокретнина и четврто куповањем државних папира и таквих папира, за које постоји државна гаранција.

Одбор је сматрао, да прва и друга тачка ових изузетних начина улагања пупилног новца треба да изостане, како сте већ чули из речи известивоца, а сагласио се са тиме, да трећа и четврта тачка,

које се претварају у прву и другу, могу остати и даље.

Али око те ствари била је једна дуга дискусија и било је доста живог настојавања и инсистирања, да и ово одвајање, које се сада задржава према одборском предлогу у трећој и четвртој тачци, такође треба да отпадне и да остане једино могуће улагање пупилног новца у Државну хипотекарну банку као обавезно и као једино допуштено.

Тај се захтев, тај се предлог поједних чланова Одбора заснивао на Закону о државној хипотекарној банци, на прописима, који су после унешени накнадно у одредбе Финансијског закона, и ма да он није био прихваћен у Одбору, него је овако компромисно решење било нађено и донесено, ипак је поновљен приватно и после седнице одборске, тако да сам ја, размишљајући о тој ствари и знајући углавном жеље и тежње и настојања у том правцу одговорних ресорних министара за питање Државне хипотекарне банке, у првом реду г. Министра трговине, затим и г. Министра финансија, стекао уверење, да би требало прихватити ипак у целини тај захтев и оставити да овај параграф гласи: »Новац малолетника улагаће се једино у Државну хипотекарну банку.« Речи »по правилу« које се сада налазе у првом ставу предложеног § 160, такође требале би према тому да отпадне. Ја ову законску измену, која је, — како сам мало пре рекао, — у неколико наврата понављана у Одбору и ван Одбора, усвајајући подносим овде као свој предлог и молим Сенат да изволи овако усвојити у новој редакцији § 160. Исто тако отпадају §§ 161, 162, 163 и 164, који су произлазили из одборске редакције §-а 160 тако, да би се имала у том правцу извршити нова нумерација параграфа; исто тако имало би се, саобразно томе, у свим параграфима поправити и смањити позивање на поједине параграфе.

Претседник др. Љубомир Томашић: Молим г. известивоца да се изјасни о том предлогу.

Известилац др. Владимир Равнихар: Господо сенатори, по овом предмету ја сам се већ изјаснио у своме извештају, па препуштам пленуму да својим гласањем заузме своје становиште према предложеној измени.

Претседник др. Љубомир Томашић: Стављам на гласање § 160. (*Иван Хрибар:* Ја предлагем да се гласа о параграфу поименично). Не може се по Пословнику. Прелазимо на гласање. Гласаће се о оној стилизацији како је предложио г. Министар правде. То је у § 160, који гласи: »Новац малолетника улагаће се једино у Државну хипотекарну банку«, — а све друго из § 160 и оно што је предложила Народна скупштина и оно што је предложио наш Одбор отпада према предлогу г. Министра правде. Прима ли се то? (Прима се). Према томе објављујем да је § 160 примљен онако како га је предложио г. Министар правде и да су §§ 161—164 отпали.

Молим г. известивоца да чита § 161 досадашњи § 165. (*Иван Хрибар:* Али ипак треба констатирати са колико гласова је примљен!)

Известилац др. Владимир Равнихар чита § 161.

Претседник др. Љубомир Томашић: Прима ли Сенат прочитани параграф 161. (Прима).

За овим је Сенат, гласајући седењем и устајањем о сваком поједином параграфу предлога за-

кона о судском ванпарничном поступку, у смислу одредбе чл. 55 Закона о пословном реду у Сенату, примио без дискусије све параграфе овог законског предлога, и то од § 161 до § 307 закључно.

Претседник др. Љубомир Томашић: Према томе оглашујем да је Сенат примио и у појединостима предлог Закона о судском ванпарничном поступку, онако како га је сенатски одбор предложио са изменама предложеним од стране г. Министра правде.

Господо сенатори, прећи ћемо сада на коначно гласање. Гласаће се поименично са »за« и »против«. Молим господина секретара да изволи прозвати господу сенаторе да гласају.

Секретар Асим Алибеговић прозива г. г. сенаторе да гласају и они су гласали овако:

Алибеговић Асим — за
 Алкалај др. Исак — за
 Алтипармаковић Јован — за
 Анић Лазар — за
 Арнаутовић Шериф — за
 Бањанин Јово — за
 Богојевић Васа — отсутан
 Видаковић Антун — отсутан
 Видаковић Љубомир — отсутан
 Виловић Осман — отсутан
 Врбанић др. Милан — отсутан
 Вујић Павле — отсутан
 Гавриловић др. Богдан — за
 Гај Људевит — за
 Глушац др. Васо — за
 Грасл др. Георг — за
 Грегорин др. Густав — за
 Десница др. Урош — отсутан
 Добринић Петар — отсутан
 Драговић Милутин — отсутан
 Ђирлић Петар — отсутан
 Живановић Јеремија — за
 Зец др. Петар — за
 Иванишевић Дон Фран — за
 Ивановић Драгољуб — за
 Ивковић др. Момчило — за
 Илићановић Димитрије — отсутан
 Јалжабетић Томо — отсутан
 Јанковић Стјепан — отсутан
 Јовановић Ж. Милоје — за
 Карамехмедовић др. Хамдија — отсутан
 Ковачевић Томо — за
 Костић Петар — отсутан
 Котур др. Ђура — за
 Круљ др. Урош — за
 Кукуљевић-Сакцински Фран — отсутан
 Љубибратић др. Саво — отсутан
 Мажуранић др. Желимир — отсутан
 Мајстровић др. Иван — за
 Марјановић Милан — за
 Махмутбеговић Сефедин — отсутан
 Мићић др. Мића — за
 Михалцић Стеван — за
 Муфтић Салем — отсутан
 Немец др. Јосип — за
 Нешковић Јован — за
 Новак др. Фран — за
 Обрадовић Пајо — отсутан
 Павелић др. Анте — отсутан
 Петровић Добросав — отсутан
 Плој др. Мирослав — отсутан

Поповић Дака — за
 Поповић Матија — отсутан
 Поповић Милан — отсутан
 Равнихар др. Владимир — за
 Радовановић Крста — за
 Радуловић Марко — отсутан
 Рајар др. Јанко — отсутан
 Рожић др. Валентин — отсутан
 Самуровић Јанко — за
 Симоновић Милан — отсутан
 Смиљанић Крста — за
 Станковић Јован — отсутан
 Станковић др. Раденко — отсутан
 Сулејмановић др. Цафер — за
 Теслић Петар — отсутан
 Тимотијевић Коста — отсутан
 Томић Светозар — отсутан
 Тринајстић др. Динко — за
 Убавић Павле — отсутан
 Улмански др. Саво — отсутан
 Франгеш др. Отон — отсутан
 Хаџи-Бошковић Трајко — за
 Хаџи-Ристић Спира — отсутан
 Хрибар Иван — против
 Цветковић Јордан — за
 Церовић Гаврило — за
 Џаковић Милован — отсутан
 Шверљуга др. Станко — отсутан
 Шиловић др. Јосип — за
 Шола Атанасије — отсутан
 Шуперина др. Бењамин — отсутан

После гласања

Претседник др. Љубомир Томашић: Господо сенатори, изволите чути резултат гласања. Гласало је свега 39 г. г. сенатора од којих су 38 гласали »за« а 1 »против«. Према томе оглашујем, да је законски предлог о судском ванпарничном поступку за Краљевину Југославију прихваћен у пленуму Сената коначно и у целини.

Прелазимо на другу тачку дневног реда: Претрес извештаја Одбора о предлогу Уводног закона за Закон о судском ванпарничном поступку.

Молим г. известиоца да заузме своје место и да прочита свој извештај.

Извештај Јован Алтипармаковић чита:

Београд, 30 јуна 1934 год.

СЕНАТУ КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ БЕОГРАД

Нарочити Одбор Сената за проучавање предлога Уводног закона за Закон о судском ванпарничном поступку, на својој седници одржаној 30 јуна о. г., свестрано је проучио упућени му законски предлог и нашао, да овај предлог треба усвојити како га је Народна скупштина упутила Сенату са следећим изменама и допунама:

Чланови 1, 2, 3 и 4 остају непромењени у редакцији како их је и Народна скупштина примила.

Члан 5 скупштинског пројекта измењен је и допуњен и постаје чл. 42 и уноси се под нови одељак VI Посебна прелазна наређења за подручја Касационог суда у Београду и Великог суда у Подгорици.

Члан 6 постаје члан 5.

Члан 7 постаје члан 6.

Члан 8 постаје члан 7 и у њему се у трећем реду (члан 12 до 14) замењује са (члан 11 до 13).

Члан 9 постаје члан 8.

Члан 10 постаје члан 9.

Члан 11 постаје члан 10.

Члан 12 постаје члан 11.

Члан 13 постаје члан 12.

Члан 14 постаје члан 13, с тим да се члан 12 и 13 замени са чланом 11 и 12.

Члан 15 постаје члан 14.

Члан 16 постаје члан 15.

Члан 17 постаје члан 16.

Члан 18 постаје члан 17, с тим што се у ставу 2 овога члана ред други члан 16 замењује са чланом 15.

Члан 19 постаје члан 18.

Члан 20 постаје члан 19.

Члан 21 постаје члан 20.

Члан 22 постаје члан 21, с тим да се у другом ставу последњег реда члан 16 или 17 замени чланом 15 или 16.

Члан 23 постаје члан 22, те се и у овоме члану у реду другом члан 17 замењује са чланом 16.

Члан 24 постаје члан 23.

Члан 25 постаје члан 24.

Члан 26 постаје члан 25.

Члан 27 постаје члан 26.

Члан 28 постаје члан 27.

Члан 29 постаје члан 28.

Члан 30 постаје члан 29.

Члан 31 постаје члан 30, с тим да се у последњем реду члан 34 замени са чланом 33.

Члан 32 постаје члан 31, с тим да се у другом реду члан 12 и 13 замени чланом 11 и 12.

Члан 33 постаје члан 32.

Члан 34 постаје члан 33, с тим што се у четвртог реду члан 21 замењује чланом 20.

Члан 35 постаје члан 34.

Члан 36 постаје члан 35.

Члан 37 постаје члан 36.

Члан 38 постаје члан 37.

Члан 39 постаје члан 38.

Члан 40 постаје члан 39.

Члан 41 постаје члан 40, с тим што се у петом реду члан 28 замењује чланом 27.

Члан 42 постаје члан 41.

После члана 41 уноси се нови одељак, који гласи: »VI Посебна прелазна наређења за подручја Касационог суда у Београду и Великог суда у Подгорици.«

Члан 5 скупштинског пројекта уноси се као члан 42 под овај нови Одељак и измењен и допуњен гласи:

»(1) Остају у важности прописи члана 146 а) Правила о поступању у неспорним (ванпарничним) делима од 1872 године све дотле, док јединствени Грађански законик не добије обавезну снагу за ово подручје.

(2) На решења донета по предњем законском пропису има места рекурсу (жалби) само Апелационом суду.«

Код редакције члана 42 (стари члан 5) Одбор је сматрао за потребно да унесе нови став 2 у циљу скраћења поступка, те је на тај начин оставио могућност подношења рекурса, односно жалбе само Апелационом суду.

Под овај Одељак уноси се нови члан 43, који гласи:

»Где не постоје земљишне књиге вредеће следеће:

1) Остају у важности прописи члана 2 тач. 7 став 2 до 4 закључно Правила о поступању у неспорним (ванпарничним) делима од 1872 године уколико су у питању непокретнине. Пропис става 2 члана 42 вредеће и овде;

2) у свима случајевима у којима ће се попис вршити (§ 69 Вп) одлука о уређењу заоставштине (§ 136 Вп) садржаће поименице и ствари заоставштине по попису.»

Уносићи нов члан 43, Одбор је сматрао, да је потребно, док се не уведу земљишне књиге на територији Касационог суда у Београду и Великог суда у Подгорици, да остану у важности прописи Правила о поступању у неспорним (ванпарничним) делима од 1872 године, уколико се односе на непокретнине и да у свима случајевима, у којима ће се попис вршити, одлука, којом се уређује заоставштина, има да садржи поименице и ствари из заоставштине по попису.

Према томе Одељак V Посебна прелазна наређења за подручја Апелационог суда у Новом Саду скупштинског пројекта сада постаје Одељак VII и чланови се померају тако, да члан 43 постаје члан 44; члан 44 постаје члан 45; члан 45 постаје члан 46, с тим што се у трећем ставу члан 28 замењује са чланом 27.

Одељак VI завршна наређења постаје сада Одељак VIII са истим насловом, а члан 46 постаје члан 47, с тим што се у трећем реду члан 38 замењује са чланом 37; у шестом реду истога члана члан 38 замењује се чланом 37, и у осмом реду истога члана става 1 члан 43 замењује се са чланом 44.

Достављајући Сенату овај свој извештај, Одбору је част молити га, да изволи усвојити предлог Уводног закона за Закон о судском ванпарничном поступку у редакцији како га је Народна скупштина доставила Сенату са напред наведеним одборским допунама и променама, које из тога као неопходне резултирају, с тим да га по усвојењу изволи вратити Народној скупштини на поступак у смислу чл. 64 Устава.

Сенатор г. др. Желимир Мажуранић гласао је у начелу против овог законског предлога.

Одбор је за свога известиоца одредио сенатора г. Јована Алтипармаковића.

Претседник Одбора,
Дим. Илићковић, с. р.

За секретара,
Јов. Нешковић, с. р.

Чланови:

Др. Ив. Мајстровић, с. р.
Јов. Алтипармаковић, с. р.
К. Радовановић, с. р.
М. Симоновић, с. р.
Др. В. Равнихар, с. р.
Др. Ж. Мажуранић, с. р.
Др. Ј. Шиловић, с. р.
Др. Георг Грасл, с. р.
Др. Ђ. Котур, с. р.

Господо сенатори, допустите ми да вам сумарно изнесем мотиве који су руководили чланове већине сенатског Одбора, да вам предложи неке измене у предлогу Закона који је Народна скупштина изгласала, и које ће имати за последицу,

ако оне буду прихваћене од пленума Сената, да се овај предлог поново врати Народној скупштини.

Предложене измене, као што се то види из прочитаног извештаја, садрже се у двома тачкама чл. 43 предлога Уводног закона. Прва тачка стипулира да на подручју Касационог суда у Београду прописи чл. 2 тач. 7 став 2—4 закључно Правила о поступању у неспорним делима у колико су у питању непокретнине остају и даље у важности, и да на решења донета по овим питањима има места рекурсу односно жалби једино Апелационом суду. Друга тачка гласи да ће у свима случајевима у којима ће се попис вршити — а ти су случајеви набројени у § 69 новог ванпарничног Закона — одлука о уручењу заоставштине (§ 136 истог Закона) садржати поименице и ствари заоставштине по попису.

Оставинска расправа по новом предлогу Закона о судском ванпарничном поступку битно се разликује од оне по постојећим Правилима у поступању у неспорним делима, која су сада у важности на подручју Касационог суда у Београду. Док је по новом систему поступка предмет оставинске расправе само доказивање наследног права — §§ 94 и 100 предлога Закона — и уручење заоставштине врши се ономе који је то наследно право доказао, докле по постојећим прописима поменутих Правила оставинска расправа има за објекат не само утврђење својства наследника, већ утврђење и њихових наследних права на одређеним стварима од којих је заоставштина састављена. Да би се ова могућност и даље одржала, Одбор је нашао за потребно да унесе као облигатно, да решење о уручењу заоставштине, које ће заменити распоредно решење по садашњим неспорним правилима, садржи поименице и све ствари од којих је заоставштина састављена по попису. Било је мишљење у Одбору да попис буде облигатан у свима случајевима, али преовладало је мишљење да остане норма коју прописује § 69 предлога новог ванпарничног Закона у смислу да се попис врши само у оним случајевима у којима закон то изрично наређује. Таква је пракса по овој ствари и сада на подручју Касационог суда у Београду — попис није облигатан, већ се врши у случајевима које је Закон предвидео. Овом одредбом о уношењу ствари по попису у решењу о уручењу заоставштине не комплицира се поступак, нити се пак странке налажу каквом новом трошку, јер овде није у питању неки нов попис, већ онај који је већ извршен по поменутом § 69 и који се налази у списима оставинске расправе, па кад је тај попис ту зашто се не би он унео у решење о уручењу заоставштине, да би наследник стекао једну формалну легитимацију и у погледу ствари које су му у наследни део припале. Према томе ми смо хтели да задржимо оно стање које данас постоји на подручју Касационог суда у Београду.

Ово стање, господо сенатори, није случајно створено од законодавца и освећено од судске праксе, већ је оно израз извесних специјалних потреба које се огледају у особитом режиму непокретне својине у поменутом правном подручју. Српски грађански законик предвиђа баштинске књиге, али тај идеал још није остварен. Земљишне књиге које се предвиђају по закону за целу земљу биће готове у том подручју тек после 1938—39 године и то ако г. Министар финансија буде успео

да у десетогодишњем року, предвиђеном ако се не варам у Закону о непосредним порезима, докопча радове на катастру у оним крајевима у којима он не постоји. За сада се ми задовољавамо у поменутом подручју системом тапија који пружа довољно гаранција за право својине, која гаранција постаје апсолутна по истеку 10 година од дана издања тапије, јер по истеку овог рока не може се побијати право својине по тапији. Али тапије нису многобројне, јер формалности за њихово добијање по грађанском закону биле су компликоване и скупе, а тек од 1925 године законодавац је посветио пажњу овом питању предвидевши у разним законима извесне олакшице за убаштињење. Према томе може се рећи да се у већини случајева, а нарочито ово важи за Јужну Србију, право својине на непокретним имањима заснива на државини, а мање на тапијама. Специјално у Јужној Србији имамо још велики број турских тапија, које се наравно признају као доказ о својини, али као исправе на страном језику треба их превести, утврдити њихову аутентичност, у извесним случајевима чак у Цариграду, и идентитет имања означеног по тапији са имањем које се држи, те зато и имаоци ових тапија радије се служе уверењем о дугогодишњој државини које се јевтино може добити код општинског суда. При оваквом стању ствари било би од велике штете негирати потребу одржавања садањег система. Оставинска расправа не води се ради стицања својства наследника, већ ради прибављања ствари на основу наслеђа. Када су у питању непокретна имања у крајевима у којима постоји катастар и земљишне књиге, питање је лако: после смрти оставиоца који је био сопственик по томе што је његово непокретно имање уведено у земљишне књиге на његово име, његово имање прелази на његове наследнике, којима је довољна само формална лецитимација да су наследници, јер неће им нико оспорити њихово право својине засновано на упису у земљишним књигама. Уосталом и § 140 новог предлог о судеком ванпарничном поступку предвиђа да ће оставински суд по службеној дужности наредити да се на основу одлуке о уручењу врше уписи у земљишним књигама у смислу прописа § 84 Закона о земљишним књигама. Али, када се право својине заснива на државини, или када уопште не постоји право својине него државина, онда су могући спорови не само у односима лица која су позвана на наслеђе, већ у њиховим односима према трећим незаинтересованим лицима, и то спорови не само у погледу наследног права, већ и у погледу права оставиоца на стварима по попису заоставштине. Такви су спорови многобројни у подручју Касационог суда у Београду, а нарочито компликовани у случају смрти лица која су била у задружним односима. Сам законодавац предвидео је могућност погрешака приликом пописа заоставштине у § 80 новог предлога: 1) што се може увести у заоставштину имање које није било у државини оставиоца приликом његове смрти, затим што се је пропустило да се уведе у списак заоставштине имање које је било у његовој државини. Да није било нове одредбе коју је већина сенатског одбора унела у предлог закона који је Народна скупштина изгласала, све ове погрешке могле су бити ликвидирани само својинском тужбом, односно тужбом за јаче право државине код редовних судова, што би било врло

незгодно, ја то нарочито подвлачим, за наше прилике, јер су у многим случајевима лица, чија су имања погрешно уведена у попис заоставштине, дигла руке од истих због оскудице средстава за вођење спорова код парничног суда. Овако предложеном новом одредбом даје им се могућност да своја права бране код ванпарничног суда са много мање трошка и напора. Ванпарнични суд ће у овако спорним случајевима, по оцени доказа које су заинтересоване стране поднеле, упутити једну страну на парницу противу друге и наредити ко ће држати имање до окончања спора.

По садашњим неспорним Правилима предвиђа се само једна виша инстанција за жалбе на решења донета од ванпарничног суда — Апелациони суд. Ранија виша инстанција била је Касациони суд, а уредбом о убрзању рада код судских и истражних власти надлежност за разматрање жалби на решења ванпарничног суда пренета је на Апелациони суд. Једна виша инстанција показала се је сасвим довољна у пракси, те је зато Одбор сматрао за корисно да учини изузетак од прописа § 15, који у извесним случајевима предвиђа рекурсу и на Касациони суд противу одлуке суда другог степена.

Као што видите, господе сенатори, посебне прилике на подручју Касационог суда у Београду изазвале су доношење ове специјалне одредбе. Нема сумње да је процес изједначења законодавства у нашој земљи један политички идеал коме морају да теже сви они који су свесни да и јединствене за целу земљу важеће правне норме доприносе јачању свести о припадности једној држави. Али не могу се негирати потребе које је живот створио и изазвао, а нарочито не оне које проистичу из специјалних правних институција у извесним крајевима односно из оскудице таквих институција у другим крајевима. Због различитих институција нови закони мораће да трпе извесна прелазна наређења за неке крајеве, којих ће током времена бити све мање и мање да би их једном сасвим nestало из новог законодавства. Као што сам већ објаснио, прелазно наређење у чл. 43 предлога Уводног закона нестаће онога дана када систем земљишних књига буде уведен и у крајеве у којима сада не постоје. Према томе ово прелазно наређење неће важити за оне крајеве у Србији, Јужној Србији и Црној Гори, у којима су по извешеном катастарском премеру уведене земљишне књиге.

Молим господу сенаторе да овај извештај приме. (Одобравање).

Претседник др. Љубомир Томашић: Отварам начелни претрес. Реч има г. Министар правде.

Министар правде Божидар Максимовић: Господо, ја мислим, да строго узимајући не бих требао ни да говорим у овој ствари нити бих морао да замарам вашу пажњу, јер је г. известилац ову ствар разјаснио и довољно образложио. Ова измена, како сте видели из излагања г. известиоца, наступила је због тога, кратко само да резимирам његово опширно и довољно аргументисано излагање, што немамо земљишних књига на подручју Касационог суда у Београду, изузевши можда неколико срезова, и што у том прелазном периоду, док ми дођемо у свим срезovima до тих земљишних књига, морамо се држати оне праксе, која је у питању расправе заоставштине важила до данас на

тој територији.

Закон о ванпарничном поступку који је малочас усвојен стао је на гледиште, да се оставинска расправа у суштини састоји у томе да се констатује, ко је наследник оставиоца. А самим тим, што је једно одређено лице већ одлуком ванпарничног судије за наследника означено, оно улази у сва права оставиоца на његовој целокупној имовини, и како је та имовина уписана у земљишне књиге, не може у том погледу бити никаква спора и никаквих компликација, онда је, разуме се, тамо где земљишне књиге постоје, овакав пропис ванпарничног поступка могућ, прост и једноставан у примени. Међутим у крајевима где земљишних књига нема и где је пракса због тога била сасвим друкчија, где се сада у т. зв. распоредном решењу поименично означавала имовина коју наслеђује одређено лице коме се признаје наследно право, та пракса имала је да се задржи и даље, јер се само на тај начин могло у овом периоду у коме се врши израђивање земљишних књига да избегне све непотребне компликације.

Господо сенатори, како сам малочас казао, у дискусији код Закона о ванпарничном поступку било је приговорено то што тај Закон уопште није стао на гледиште да такав режим стално постоји, да се стално и по једном режиму који не би важио само прелазно него у општој примени тога новог Закона, у т. зв. распоредном решењу поименично означаје имовина. Чак је било указано на то као да на тај начин Закон није потпун и да не обухвата све што треба да буде обухваћено у ванпарничном поступању. Међутим из разлога које је изнео г. известилац а које сам и ја укратко поменуо, показало се да таква одредба не треба да постоји као генерални пропис, него да може да се задржи само као прелазно наређење и то за територију која нема земљишних књига.

Због тога што је било пропуштено, да се таква једна одредба унесе и у пројекту и у дискусији у скупштинском Одбору и у пленуму Народне скупштине, и због тога што је указано у самој дискусији у сенатском Одбору на потребу, да овакав један пропис из изнетих разлога буде унет у прелазна наређења, Одбор је такав предлог прихватио и ја сам као ресорни Министар и као подносилац овог законског предлога усвојио, да се таква једна допуна у овом законском пројекту унесе. Ја бих стога молио, да се са овом допуном Уводни закон који садржи потребне одредбе материјалног права за ванпарнични поступак и потребне одредбе у прелазним наређењима, усвоји овако како је предложен. (Одобравање и пљесак.)

Претседник др. Љубомир Томашић: Пошто се нико више није пријавио за реч, објављујем да је начелни претрес закључен. Прелазимо на гласање о законском предлогу у начелу. Гласаће се поименично »за« и »против«. Молим господина секретара да изврши прозивку.

Секретар Асим Алибеговић прозива г. г. сенаторе који су гласали овако:

Алибеговић Асим — за
Алкалај др. Исак — за
Алтипармаковић Јован — за
Анић Лазар — за
Арнаутовић Шериф — за
Бањанин Јово — за

Богојевић Васа — отсутан
Видаковић Антуг — отсутан
Видаковић Љубомир — за
Виловић Осман — отсутан
Врбанић др. Милан — отсутан
Вујић Павле — отсутан
Гавриловић др. Богдан — за
Гај Људевит — за
Глушац др. Васо — за
Грасл др. Георг — за
Грегорић др. Густав — отсутан
Десница др. Урош — за
Добринић Петар — отсутан
Драговић Милутин — отсутан
Ђирлић Петар — отсутан
Живановић Јеремија — за
Зећ др. Петар — за
Иванишевић Дон Фран — за
Ивановић Драгољуб — за
Ивковић др. Момчило — отсутан
Илићановић Димитрије — за
Јалжабетић Томо — отсутан
Јанковић Стјепан — отсутан
Јовановић Ж. Милоје — за
Карамехмедовић др. Хамдија — отсутан
Ковачевић Томо — за
Костић Петар — отсутан
Котур др. Ђура — за
Круљ др. Урош — за
Кукуљевић-Сакцински Фран — отсутан
Љубибратић др. Саво — отсутан
Мажуранић др. Желимир — отсутан
Мајстровић др. Иван — за
Марјановић Милан — за
Махмутбеговић Сефедин — отсутан
Мићић др. Мића — за
Михалцић Стеван — за
Муфтић Салем — отсутан
Немец др. Јосип — за
Нешковић Јован — отсутан
Новак др. Фран — за
Обрадовић Пајо — отсутан
Павелић др. Анте — отсутан
Петровић Добросав — отсутан
Плој др. Мирослав — за
Поповић Дака — за
Поповић Матија — отсутан
Поповић Милан — за
Равнихар др. Владимир — за
Радовановић Крста — за
Радуловић Марко — отсутан
Рајар др. Јанко — за
Рожић др. Валентин — за
Самуровић Јанко — за
Симоновић Милан — отсутан
Смиљанић Крста — за
Станковић Јован — отсутан
Станковић др. Раденко — отсутан
Сулејмановић др. Џафер — за
Теслић Петар — отсутан
Тимотијевић Коста — за
Томић Светозар — за
Тринајстић др. Динко — за
Убавић Павле — за
Улмански др. Саво — отсутан
Франгеш др. Отон — отсутан
Хаџи-Бошковић Трајко — за
Хаџи-Ристић Спира — отсутан

Хрибар Иван — за
 Цветковић Јордан — за
 Церовић Гаврило — за
 Џаковић Милован — отсутан
 Шверљуга др. Станко — отсутан
 Шиловић др. Јосип — за
 Шола Атанасије — отсутан
 Шуперина др. Бењамин — отсутан

После гласања.

Претседник др. Љубомир Томашић: Изволите чути резултат гласања у начелу. Гласало је укупно 46 сенатора и то сви »за«. Тиме је претрес у начелу завршен. Прелазимо на претрес у појединостима. Молим г. известиоца да прочита наслов и чл. 1 Законског предлога.

Известилац Јован Алтипармаковић чита наслов и члан 1.

Претседник др. Љубомир Томашић: Прима ли Сенат прочитани члан 1? (Прима.) Објављујем да је чл. 1 примљен.

За овим је Сенат, гласајући седењем и устајањем о сваком поједином члану предлога Уводног закона за Закон о судском ванпарничном поступку, у смислу одредбе чл. 55 Закона о пословном реду у Сенату примио без дискусије све чланове овога законског предлога и то од члана 2. до чл. 41 закључно.

Претседник др. Љубомир Томашић: Молим г. известиоца да изволи прочитати чл. 42.

Известилац Јован Алтипармаковић чита члан 42.

Претседник др. Љубомир Томашић: Има реч г. Министар правде.

Министар правде Божидар Максимовић: Господо, код чл. 42 ја сам слободан да предложим Сенату нов став 3, који би гласио:

»(3) На подручју општине града Београда попис и процену заоставштине умрлог за образовање његове масе у смислу чл. 26 Закона о таксама вршиће као до сада једино Општина београдска, наплаћујући за то таксе које је и до сад наплаћивала«.

По Закону о таксама, Општина београдска имала је право да приликом пописа заоставштине наплаћује 1% од пописане имовине. Како је тај пропис био у специјалном закону и налазио се код материје која нема везе са овим Законом, ми смо сматрали, подносећи овај законски предлог, да не треба нарочито нагласити да та одредба важи и даље и да ће се примењивати наплата те таксе за Општину и за општинску касу онако како је и до сада наплаћивана. Међутим, указано је на то да би то ипак могло бити спорно и због тога се предлаже ова допуна код § 42. А сматрало се да спорно може бити из ових разлога. На територији Београдског касационог суда до сад је попис заоставштине био обавезан, управо имао је једну много ширу примену него што је попис сад предвиђен по новом ванпарничном поступку. Додуше, тај попис и овај који се овде предвиђа и о којем се овде говори у новом Закону о ванпарничном поступку, није имао истоветни правни карактер и можда није он та истоветна правна установа каквом се она сада предвиђа. Али главно је: гдегод га је било, увек га је до сада вршио општински суд; Општина београдска је за вршење те правне услуге добила по Закону о таксама право да може за тај попис наплаћивати таксу од 1%.

Како се сад тај попис не прави обавезним или бар боље да кажем не врши се онако и у оном броју случајева као до сада, ма да је као сам малочас казао другачијег правног карактера, али у колико се он сад врши, врши се на други начин, од других органа власти и скоро ван садејства и сарадње општинских управа, — то би се могло из тога извести као закључак да Општина, не вршећи при том ону функцију коју је до сад вршила, треба следствено да буде или може да буде лишена оног правног основа по коме је ту таксу до сад убирала.

Због тога што је могло заиста, како се то указало са извесне стране, да буде спорно и да буде таквог резоновања истакнутог у будућем примењивању ових прописа и Закона о таксама, сматрало се за потребно и корисно, па макар то било мало и сувишно, са гледишта правне технике, и ако хоћете правног схватања, да се допуни § 42 овим новим ставом трећим како сам га малопре прочитао и предложио.

Молим да се тај предлог усвоји. (Одобравање)

Претседник др. Љубомир Томашић: Молим г. известиоца да се изјасни.

Известилац Јован Алтипармаковић: Господо сенатори, у име Одбора изјављујем да примам амандман који је поднео г. Министар правде у специјалној дебати.

Претседник др. Љубомир Томашић: Према томе, господо, стављам на гласање чл. 42 са ставом трећим, како га је предложио господин Министар правде, а усвојио г. известилац.

Прима ли Сенат чл. 42 са предложеним амандманом? (Прима.)

Објављујем да је чл. 42 примљен.

Изволите чути чл. 43.

Известилац Јован Алтипармаковић чита чл. 43.

Претседник др. Љубомир Томашић: Прима ли Сенат прочитани чл. 43? (Прима.) Објављујем да је примљен. Изволите чути даље.

Известилац Јован Алтипармаковић чита чл. 44.

Претседник др. Љубомир Томашић: Прима ли Сенат прочитани чл. 44? (Прима.) Објављујем да је примљен. Изволите чути даље.

Известилац Јован Алтипармаковић чита чл. 45.

Претседник др. Љубомир Томашић: Прима ли Сенат прочитани чл. 45. (Прима.) Објављујем да је примљен. Изволите чути даље.

Известилац Јован Алтипармаковић чита чл. 46.

Претседник др. Љубомир Томашић: Прима ли Сенат прочитани чл. 46. (Прима.) Објављујем да је примљен. Према томе објављујем, да је законски предлог и у појединостима прихваћен.

Сад прелазимо на коначно гласање. Молим г. секретара да изврши прозивку.

Секретар Асим Алибеговић прозива г. г. сенаторе да гласају и они су гласали овако:

Алибеговић Асим — за
 Алкалај др. Исак — за
 Алтипармаковић Јован — за
 Анић Лазар — за
 Арнаутовић Шериф — за
 Бањанин Јово — за

Богојевић Васа — отсутан
 Видаковић Антуан — отсутан
 Видаковић Љубомир — за
 Виловић Осман — отсутан
 Врбанић др. Милан — за
 Вујић Павле — за
 Гавриловић др. Богдан — за
 Гај Људевит — за
 Глушац др. Васо — за
 Грасл др. Георг — за
 Грегорин др. Густав — отсутан
 Десница др. Урош — за
 Добринић Петар — отсутан
 Драговић Милутин — за
 Ђирлић Петар — отсутан
 Живановић Јеремија — отсутан
 Зец др. Петар — за
 Иванишевић Дон Фран — отсутан
 Ивановић Драгољуб — за
 Ивковић др. Момчило — за
 Илићановић Димитрије — за
 Јалжабетић Томо — отсутан
 Јанковић Стјепан — отсутан
 Јовановић Ж. Милоје — за
 Карамехмедовић др. Хамдија — отсутан
 Ковачевић Томо — за
 Костић Петар — отсутан
 Котур др. Ђура — за
 Круљ др. Урош — за
 Кукуљевић-Сакцинић Фран — отсутан
 Љубибратић др. Саво — за
 Мажуранић др. Желимир — отсутан
 Мајстровић др. Иван — за
 Марјановић Милан — за
 Махмутбеговић Сефедин — отсутан
 Мићић др. Мића — за
 Михаљчић Стеван — за
 Муфтић Салем — отсутан
 Немец др. Јосип — за
 Нешковић Јован — за
 Новак др. Фран — отсутан
 Обрадовић Пајо — отсутан
 Павелић др. Анте — отсутан
 Петровић Добросав — отсутан
 Плој др. Мирослав — за
 Поповић Дака — за
 Поповић Матија — отсутан
 Поповић Милан — отсутан
 Равнихар др. Владимир — за
 Радовановић Крста — за
 Радуловић Марко — отсутан
 Рајар др. Јанко — отсутан
 Рожић др. Валентин — за
 Самуровић Јанко — за
 Симоновић Милан — отсутан
 Смиљанић Крста — за
 Станковић Јован — отсутан
 Станковић др. Раденко — отсутан
 Сулејмановић др. Џафер — за
 Теслић Петар — отсутан
 Тимотијевић Коста — отсутан
 Томић Светозар — отсутан
 Тринајстић др. Динко — за
 Убавић Павле — отсутан

Улмански др. Саво — отсутан
 Франгеш др. Отон — отсутан
 Хаџи-Бошковић Трајко — за
 Хаџи-Ристић Спира — отсутан
 Хрибар Иван — отсутан
 Цветковић Јордан — за
 Церовић Гаврило — за
 Џаковић Милован — отсутан
 Шверљуга др. Станко — отсутан
 Шиловић др. Јосип — за
 Шола Атанасије — отсутан
 Шуперина др. Бењамин — отсутан

После гласања.

Претседник др. Љубомир Томашић: Изволите, господе, чути резултат гласања. Гласало је укупно 43 сенатора и сви су гласали за. Према томе објављујем да је предлог Уводног закона за закон о судском ванпарничном поступку прихваћен коначно и у целини, онако како га је предложио Сенатски одбор са додатком у чл. 42, став 3, по предлогу господина Министра правде, који је прихваћен од нашег одборског известиоца.

Према томе, господе сенатори, пошто је Сенат оба ова законска предлога прихватио са изменама и допунама, то ћемо их, саобразно чл. 64 Устава, вратити Народној скупштини на даљи поступак.

Тиме је, господе сенатори, данашњи дневни ред исцрпљен. Са вашим пристанком ја предлагем овај дневни ред за следећу нашу седницу:

1 — Претрес извештаја Одбора о предлогу Закона о изменама и допунама у Закону о уређењу редовних судова од 18 јануара 1929 године;

2 — претрес извештаја Одбора о предлогу Закона о споразуму о регулисању узајамних рекламација, закљученом и потписаном у Београду 28 новембра 1933 године између Краљевине Југославије и Републике Турске;

3 — претрес извештаја Одбора о предлогу Закона о споразуму закљученом и потписаном у Букурешту 4 јуна 1927 године између Краљевине Југославије и Краљевине Румуније, који се односи на тремеђу, која је одређена протоколом односећи се на границу у Банату, закљученим између Краљевине Југославије и Краљевине Румуније 24 новембра 1923 године;

4 — претрес извештаја Одбора о предлогу Закона о међународној конвенцији о оснивању међународног уреда за хемију у Паризу, са Правилником међународног уреда за хемију, — закљученој 29 октобра 1927 године у Паризу;

5 — претрес извештаја Одбора о предлогу Закона о уговору о пријатељству, о ненападању, о судском расправљању, о арбитражи и о концилијацији, закљученом и потписаном у Београду 27 новембра 1933 године између Краљевине Југославије и Републике Турске.

Прима ли Сенат овај дневни ред. (Прима).

Према томе, данашњу седницу закључујем, а идућу седницу заказујем за четвртак, 5 ов. м., у 17 часова.

Седница је закључена у 19.25 часова.

